

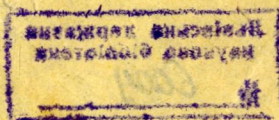
9318
ТЕКА „КОНФЕДЕРАЛІСТА“. № 1.

Й. МАЄВСЬКИЙ.

Червоний Імперіялізм

Частина I. — По шляху контр-революції.

Ціна 25 коп.

ВИДАВНИЦТВО „КОНФЕД

Київ. Педаго

T3(24x)711

ВІСНИК "КОНФЕДЕРАЦІЯ" № 1

№ 1

Невонний імперіалізм

Розділ I — Про першу конфедерацію

Львівська державна
наукова бібліотека

№ 6004

ЧЕРВОНИЙ ІМПЕРІЯЛІЗМ.

1. Всі однаковим миром помазані.

„Кожна народність має право на самовизначення“ — цей принцип можна було до сього часу знайти тільки в програмах соціалістичних партій, але завдяки багатьом обставинам, зв'язаним з початком всесвітньої війни, він зробився святочною фразою в промовах перш усього англійських, опісля французьких, американських та інших міністрів сучасних великих держав і вкінці (*noblesse oblige*), коли відбулася в Росії революція, згаданий принцип стався одною із трьох основ мирної заяви Петербурзької Ради робітничих і військових депутатів „До всіх народів світа“.

Здавалось би, що нам, недержавним народам, що давно стогнуть під важким гнітом різних „великих“ націй, лишається тільки з приводу цього радіти і співати осанну: ануж скінчатся знущання над нами, ануж зійде і для нас сонце волі і раптом почуємо благовісне слово. Імперії, що досі знущалися над нами, відречуться від погані імперіялізму, і народи заживуть таким згідливим життям, яке малюється на першій сторінці ілюстрованої біблії, де вкупі відпочивають леви, ягнята, гадюки, вовки, олені, лисиці і крілики. Якже ж, одже самі про це говорять..

Це правда, вони говорять, але ми ні на хвилинку не сумніваємося в тому, що вони брешуть, свідомо лицемірять, свідомо обдурюють нас, бо ми їм потрібні підчас війни. Чому Англія, замість того, щоб розпинатися за тими чи іншими „малими“ народами, не випускає із своїх пазурів Ірландію і Індію? Чому Франція не виходить із Тонкіну та Мадагаскару і не хоче згодитися, щоб доля Альзасі і Льотарингії рішалася шляхом плебісциту? Для чого Італія не перестає мріяти про окупацію Альбанії, сербського побережжя і сербської Далмації? Подібними питаннями можна б заповнити цілі сторінки.

Я не буду казати про центральні держави. Що можна доброго сказати про озвірілого ката народів—Туреччину, з якою тільки через те панькалися, що вона охороняла Європу від доступу Росії до Середземного моря? Не буду говорити про хижацьку Німеччину, якій досі не наділи намордника тільки через те, що і інші культурні імперії тиняються по світі з роззявленим ротом; не буду згадувати і про Австрію, котра лише тому гнобила беззаборонно цілий ряд словянських народів, що найбільша словянська держава хотіла їх задушити на смерть під покриткою визволення.

Ні, я не буду зупинятися над тими явними розбишаками, що зовсім широко проголошують, що сила є право, і через це цілком роззброюють і обезсилюють письменника; їх справа,—це чистий, уголовний злочин, за який судити може перш усього жовнір. Мене цікавлять не вони, але ті „демократичні нації“, навіть „соціалістичні“, які, немов шантеклери волі, виголошують на скиртах гною високі принципи, одні кращі і чесніші від других, а в дійсности не бажають скинути з себе ні вовчої шкури імперіялізму, ні лисячого хвоста політичної облуди. І з того боку перш усього цікавить мене революційна Росія. Пробувши майже чверть століття в рядах російських революціонерів, маю повне право говорити на цю тему з цілковитою одвертістю і то тим більше тепер, коли навіть міністри-соціалісти одверто заявляють, що російська революція стоїть на краю безодні, і коли обов'язком кожної людини є з усіх сил кричати, що революції загрожує упадок тільки через те, що їй недостає не тільки соціалістичного, але навіть просто демократичного духу, що вона наскрізь отроєна отрутою імперіялізму і властелюбства.

2. Настрій червоних імперіялістів.

Трошки більше як місяць від початку революції відбувся в Києві український з'їзд представників політичних і культурно-просвітних організацій. В зв'язку з тим рознесли по Києві „тривожні чутки“, які пішли з тих джерел, що як давніше, так і тепер спеціалізувалися в сіянні національної ворожнечі; вкінці зовсім виразно заговорили про те, що український з'їзд хоче оголосити себе установчими

зборами. Де кому могло здаватися, що сам факт скликання установчих зборів народом, який цілі віки гнів під гнітом царського уряду і побачив в російській революції зорю свого визволення, може викликати з боку російської демократії хіба щире привітання; вона могла сумніватися тільки що до того, оскільки згаданий з'їзд мав право говорити від всієї української нації, від всього населення України*). Одначе і місцеві общероси і столична преса, що дуже завзято передруковує україножерні напади перших, зовсім не цікавилися цим останнім, справді демократичним питанням, але всю свою увагу звернули тільки на те, щоб не допустити до „самовільного“ установчого зібрання і взагалі до всяких „самовільних“ вчинків, котрі могли б повести до утворення національної автономії без дозволу „Всеросійських Установчих Зборів“ (за нового ладу, дозволяються без санкції демократії і народу всякі „самовільні“ вчинки імперіялістів, що ведуть до розпаду держави і заглади революції, але права національностей, за які, мовляв, воює тепер і Росія і її союзники, потребують дозволу поліції... хочу казати, міліції!). Найбільше яскравим речником такого погляду виступив голова Київської „Ради Військових і Робітничих Депутатів“. Цей пан, або краще сказати „товариш“ (тому, що він, як і більшість членів цієї Ради, соціал-демократ загально-російської марки), зовсім просто заявив, що як що з'їзд оголосить себе установчим зібранням, то його „розженуть штыками“ (ця ганебна фраза, викута деспотизмом, зробилася тепер дуже популярною, як і багацько інших знарядів із зруйнованого арсеналу імперіялізму).

Ось вам маленький зразок відношення соціал-демократів до прав національностей. Візьмем тепер зразочок з практики російських соціалістів-революціонерів.

До найбільше визначних з поміж них належить у Києві полковник К. Оберучев, старий партійний робітник, член Київського комітету партії, людина, що, завдяки своїй минулій діяльності, мала чимало ширих прихильників поміж чільними українцями в Москві і Петрограді.

*) Очевидно, що такого безглузлого і політично дитячого наміру у українців і бути не могло.

З початку революції п. Оберучев був комісаром Київської міліції, однак незабаром головною його спеціальністю стала боротьба з українством. На сторінках „Кіевской Мысли“ часто з'являються обширні зразки його з'їдливої прози, в яких цей шановний добродій намагається дискредитувати той рух, що з погляду його партії треба було всіма силами підтримувати. Цілком зрозуміло, що в такій руйнуючій роботі докази можуть мати тільки другорядне значіння (і власне кажучи, звідкіля їх взяти?), і через це доводиться здебільше користуватися „делікатними“ видумками. Щоб не бути голословним, навожу декілька прикладів: з приводу бажань українців служити в окремих полках під командою українців-офіцерів, д. Оберучев в одній із своїх статей завважує: „цілком співчую... (!), але трошки турбує мене, що справа починається з мілітаризації національного самовизначення“ і т. д. І це балакає людина, котра в революційні часи була спершу поліцмайстром (себ то начальником міліції), а опісля генерал-губернатором (себ то начальником військової округи). З цього видно, що як російська партія соціалістів-революціонерів забирається на чужій землі і в поліцію і в армію,—це гарно і демократично, але коли нарід бажає служити в війську серед рідного оточення враз із земляками, як цього домагаються всі соціалісти світа,—це негарно і не демократично. І ось ще перлинка, надрукована в „Кіевской Мысли“ з 11 травня: куди подінуть „тих юнаків, що мають необережність жити на Україні, але не належать до українців“? з'їдливо запитує полковник. „Невжеж думають відіслати їх в якісь військові частини, що стоять по за межами України, щоб зберегти таким чином чистоту принципу—Україна для українців. Де ж тоді основа демократичного ладу—охорона прав меншості?“ Як бачимо, що не слово, то видумка, бо ж Оберучеву чудово відомо, що українці не задумують нікого виганяти з України, що національні меншості, котрі живуть на українській території (москалів, поляків, євреїв, чехів, німців і ин.), українці вважають повноправними українськими громадянами і що принципу „Україна для українців“ українці не висувають. І теж відомо йому, що українці (як це побачимо нижче) признають принципи таких широких національних прав за кожним народом,

незалежно від його величини і території і історичної долі, що це дає українцям одно з перших місць в ряді борців за національні права. Тому не диво, що сам д. Оверучев не зміг в своїх статтях навести хоч би одного прикладу національної нетерпимости з боку діячів українського визвольного руху, не зміг теж критикувати їх принципового становища, тільки обмежувався ідкими висловами роздратованого імперіяліста і то на сторінках не партійного, але неутрального (в румунському значінні, себ то-який озирає, до кого пристати) органу. „Я не думаю, щоб свідомими українцями керувала національна нетерпимість“, каже він в наведеній вище статті, розуміється, з тим переконанням, що малосвідомий читач зрозуміє його слова як раз так, що свідомими українцями керує саме національна нетерпимість. (*Calomniez, messieurs, calomniez toujours, il en restera toujours quelque chose!*)

Сам д. Оверучев не займав би зовсім нашої уваги, коли б його вчинків не одобряли і його партія і тимчасовий уряд. З початком травня пішов в одставку начальник Київської військової округи генер. Ходорович (кажуть, що через те, що не хотів ужити рішучих заходів проти організації українського козацького полку у Києві), і на його місце назначено д. Оверучева, мабуть з тої причини, що переконаний і боевий русифікатор*) з поміж соціалістів-революціонерів являється в революційні часи дуже дорогоцінною знахідкою.

Цікаво, що це назначення викликало велику радість; улаштовано зібрання, на якому полковника гоїдали, носили на руках і вітали незвичайними оваціями. Розуміється,

*) Цей вислів вимагає пояснення. Русифікатором ми називаємо людину, котра живе і буде свій добробут на тому, що на даній підвладній території, завдяки примусовій русифікації, не місцевим людям забороняється працювати в рідному, національному напрямі. Такими русифікаторами є безумовно урядники (чиновники), учителі, професори і т. д. Поміж тими людьми є чимало „постулових“ елементів, навіть „соціалістів“, що зовсім не змінює одіозности їх становища русифікаторів. Із таких саме соціалістів складаються партії російських с.-д., с.-р. і к.-д., що розвивають свою діяльність на Україні і ведуть із зовсім зрозумілих причин завзяту боротьбу з українським рухом. Тому дуже влучно називає Кавцкій „стремління до збільшення числа вигідних посад на державній службі головною вісю російської експанзивної політики. Це стремління виходить од носителів державного апарату в сучасній державі, бюрократії і військових, а також тих класів, з яких останні рекрутуються (інтелігенція, міщани, аграрії)“ (Національна держава, ст. 59).

що це не соціалісти-революціонери раділи з приводу високого назначення їх провідника, а русифікатори-імперіялісти вітали свого вожака, маніфестуючи проти пробудженого українського руху, що загрожує підірвати їх владу.

Вкінці візьмемо ще приклад з тої царини, де панує третій елемент, себ то умірковані народники і кадети. До комітету південно-західнього фронту всеросійського союзу городів треба було перевести вибори нового складу членів. Для своїх цілей комітет доручив перевести вибори головному комітетові в Москві. Московський комітет вибрав виключно не українців, викинувши таким робом з комітету таких громадських діячів, як барон Штейнгель, Дорошенко, Уляницький, Матусhevський, Леонтович, Ніковський, що несли до-тепер на своїх плечах всю роботу союзу городів. Їх викинено тільки через те, що вони українці. А в управі всеросійського союзу городів на тисячу членів персоналу припадає всього на всього 5—6 українців. Решта все москалі, євреї і поляки. Пояснення зайві.

Отже, соціал-демократи, соціалісти-революціонери, народники, кадети, не кажучи вже про націоналістів і чорносотенців з „Кіевлянином“ на чолі, всі односердно узброїлися проти українського народу, як тільки він захотів реально використати своє право на самовизначення.

Від місцевих русифікаторів-імперіялістів не далеко відбігли і вищі влади. Петербурзька Рада робітничих і військових депутатів, в якій українців тільки невеличка горсточка, дуже криво дивиться на національний рух взагалі, а на український зокрема. „Коаліційний Уряд“, в якому цілком немає представників від 30-мільйонного українського народу, намагається або не бачити цього народу, або ніщечком готується проти його. Генерал Брусілов, на запит генерала Ходоровича, що йому робити з українським полком, що сформувався без дозволу, відповів такою телеграмою: „Ви ж маєте в Київській окрузі біля 60.000 штиків“. Розуміється, що ген. Ходорович, побачивши безглуздість такої поради, якої виконання привело б не до розформування укр. полку, але швидче до розформування російської республікансько-демократичної імперії, мусив піти в відставку.

3. Український національний рух.

Національний рух на Україні, що з стихійною силою розбурхав сонні маси, виявив себе в першому, вступному, періоді (в перші три місяці революції) головно в організації народніх сил та в численних з'їздах, на яких з'ясовувано народні домагання. З'їзди ці почалися в перших днях квітня, коли в Києві майже рівночасно радили установчий з'їзд укр. соц.-революціонерів, конференція укр. соц.-демократів, учительський з'їзд, кооперативний з'їзд та наради селянської спілки. Всі згадані з'їзди, без ніякого порозуміння між собою, ухвалили цілий ряд зовсім однакових постанов, які прийнято з великим одушевленням і які були основою для резолюцій національного з'їзду.

З'їзд (той самий, що викликав таку тривогу в таборі імперіялістів) відбувся в Києві 7, 8 і 9 квітня і налічував більше ніж 1000 учасників, з поміж котрих що найменше $\frac{3}{4}$ були селяне, представники волостей і кооперативів; партійні симпатії значної більшості членів з'їзду були на боці соціалістичних партій. З огляду на велике значіння постанов цього з'їзду для характеристики українського руху, я подаю їх тут в цілості:

1. Згідно з історичними традиціями і теперішніми реальними вимогами українського народу, з'їзд вважає, що тільки широка національно-територіяльна автономія України забезпечить потреби нашого народу і також інших народів, що живуть на українській землі.

2. Що автономний лад України, а також і інших частин Росії може бути забезпечений тільки федеративним ладом.

3. І для того з'їзд визнає одинокою відповідною формою державного ладу російську федеративну і демократичну республіку.

4. А одною з найголовніших підстав української автономії—забезпечення прав національних меншостей, що живуть на Вкраїні.

Додаток: З'їзд вважає необхідним, щоб у тих частях федеративної російської республіки, в котрих український нарід творить меншість населення, було йому обезпечене право національної меншости на таких основах, на яких буде обезпечено право меншостей на Вкраїні.

5. Признаючи за російськими установчими зборами право санкції нового державного ладу Росії, а також і автономії України, укр. національний з'їзд вважає рівночасно, що до скликання російського установчого зібрання прихильники нового ладу на Україні не можуть заховуватися пасивно, але, в згоді з національними меншостями України, повинні зараз-же закладати підвалини її автономного життя.

6. Український національний з'їзд, ідучи на зустріч бажанням тимчасового уряду в справі з'єднання та організації громадських сил, визнає необхідною негайну організацію краюї ради із представників української землі і міст, народностей і громадських організацій, яка повинна бути скликана за ініціативою Української Центральної Ради.

7. Український національний з'їзд, визнаючи за всіма націями право на самовизначення, вважає: а) що державні межі повинні бути установлені згідно з волею пограничної людности, б) що для того необхідно, щоб на мирній конференції, опріч представників воюючих держав, взяли участь теж відпоручники тих народів, на території котрих ведеться війна, в тому числі і представники України.

Коли ми до цих резолюцій додамо постанови 1-го українського військового з'їзду в справі війська, тоді ми будемо мати повний збір тих принципів, на яких опірається український національний рух в перших трьох місяцях революції*).

4. Справа української армії та український військовий з'їзд.

Ще з початком березоля 1917 року організувався в Києві військовий комітет імени гетьмана Павла Полуботка, що записував охотників до першого українського полку. Цей комітет провадив переговори з урядом в справі утворення в армії окремих українських частей і, підчас побуту в Києві міністра Гучкова, одержав од його збіцянку, що зараз після повороту до Петрограду міністер постарається про дозвіл від тимчасового уряду на утворення двох

*) Я особисто вважаю першу частину 5-го такту помилковою і на практиці неможливою до здійснення, але з моєю особистою думкою не згоджується більшість українських громадських діячів. Я вважаю своїм обов'язком зробити таке застереження через те, щоб читач, зустрічаючи такі погляди в моїх писаннях, складав всю відповідальність за них виключно на мене.

українських бригад, а можливо, що „й цілого корпусу“. Одначе обіцянку цю не сповнено.

Але життя не чекає, особливо в революційні часи. В половині квітня зібралося в Києві понад 3000 салдатів і офіцерів українців, які зупинилися тут, вертаючи на фронт, і категорично почали домагатися, щоб із них утворено окремий український полк. Київські представники петроградського центрального уряду, в особі генер. Ходоровича, полк. Оберучева, ради салдацьких і робітничих депутатів і т. д., рішуче спротивилися бажанню українців. Переговори, що мали инколи вельми гострий характер, тривали декілька днів, і вкінці, коли знаменитих від сьогодні „3000“ прийшли разом з своїми офіцерами на площу палацу, де засідає виконавчий комітет, рада робітничих депутатів і ин., і заявили, що „1-й український полк імени гетьмана Богдана“ вже утворений, тоді не лишалося нічого, як піти на уступки. В порозумінні з генер. Брусіловим, під котрого наглядом знаходиться Київська військова округа, постановлено:— полк затвердити, вилучити з його складу 500 в виді кадри, инших 2500 вислати на фронт по звичайним правилам, а полк повинен доповнятися охотниками.

„1-й український полк“ сьогодні вже існує, і про його склад і устрій тепер не час говорити. Опріч його, організуються в різних місцях і инші українські часті. А домагання, щоб українців вилучили в окремі часті так на фронті, як і в тилу, підтримується всім українським військом. Центральна Рада і військовий комітет вже більше місяця дістають щодня сотні телеграм від різних українських організацій із усіх закутків Росії—і з Вятки, і з Перми, і з Сибіру, і з столиць і т. д.,—в яких висловлюються ці домагання (про значіння цих організацій можна заключити хоч би з того, що укр. організація 5-ої армії налічує більш 200 тисяч членів).

Через це, що російські імперіялісти настільки односердно, як і рішуче виступають проти бажань українців, треба одверто вияснити, по що потрібна національно-територіяльна армія Україні і чим вона буде для Росії.

Україні армія потрібна для забезпечення автономії та відповідного сьому значінню місця в федерації народів Росії. Тисячі історичних прикладів показують, що автономія

може знайти певну підпору тільки в національній армії. Але де хто може сказати, що коли Україна буде мати свою армію, то ануж вона захоче відірватися від Росії... **Ось де лежить закопана собака!** Але на це можна сказати тільки одно: коли Україні так погано живеться вкупі з Росією, навіть з революційною Росією, що вона при першій нагоді відірветься від неї, то якими доводами буде оправдувати себе Росія, коли захоче недопустити до цього? Такі доводи можна знайти в імперіялістичному багажі, і ми вже бачили, що в „юні дні, дні весни“ сього громадського розвитку діячі революції теж гомонять про „штики“; але чи має революційна Росія які небудь доводи, згідні з принципами соціалізму і демократизму,—про це ми нічого не знаємо, бо про це Росія завзято мовчить... мабуть чи не надуметься. Щож до українців, то у них думка про відірвання од Росії не тішиться популярністю; українські партії одностайно домагаються тільки автономії України в російській федерації. Але вороже відношення російських революційних діячів до справедливих і **більше ніж уміркованих** домагань національностей Росії викликає на Україні дуже важке вражіння. Російські революційні діячі, а особливо соціалістичні партії, повинні скинути з себе імперіялістичну упряж, що не дає їм дуже часто розуміти біжучих революційних подій. Вони повинні докладно зрозуміти, що російська імперія розвалилася і більше не відродиться, і що для того, щоб вона не розлетілася, як тільки скінчиться війна, треба вже тепер покласти підвалини будучої федерації (а властиво конфедерації) народів Росії. А за ті три місяці, що для згаданої справи вже втрачені, жорстока історія не простить, і відповідальність за те впаде цілковито на тих, що в завоях червоного прапору ховають під гаслом інтернаціоналу імперіялістичні замисли.

Що-ж принесе націоналізація армії для Росії? Імперіялісти „демократи“ мають на це шабльонову відповідь: зміцнення анархії та цілковиту руїну армії і держави. Але ми знаємо, що теперішня анархія і руїна,—наслідок сліпого імперіялізму, вислід намагання Петербурга командувати Росією, нехтуючи правами народів, що складають її. Царський Петербург убив в Росії почуття патріотизму, а Петербург Керенських уявляє собі, що патріотизм можна

викликати патетичними промовами. Час вже зрозуміти, що це помилка, що коли державу ще можна зрятувати, то тільки одним шляхом: необхідно закликати на її рятунок всі народи Росії, необхідно віддати владу представникам всіх народів Росії, а не випадковим любимцям Петроградської юрби, необхідно перетворити Росію з імперії на спілку націй.

На думку українців, цю творчу роботу треба почати перш усього в армії. Дуже можливо, що армію чекає ще багато гірких переживань, і вона не зможе винести їх, коли вона лишиться в тому хаотичному стані, в якому знаходиться тепер. Вихід із хаосу, це націоналізація армії, і це висловив чудово в своїх постановах перший український військовий з'їзд.

З'їзд відбувся 5—10 травня і налічував 700 делегатів, представників організованих українців різних фронтових і тиллових військових частей та обох флот—балтійської та чорноморської, всього від 993.000 війська. Я не буду зупинятися на тому великому національному під'ємі, що проникав весь з'їзд, на незвичайному розумінні важливості теперішньої хвили, що пробивалося в промовах його головних учасників, і на атмосфері натуженої праці, серед якої він відбувся. Скажу тільки, що скликаний на два дні він затягнувся на днів 5, при чому наради відбувалися від ранку до пізньої ночі. На останньому засіданні з'їзд вибрав військовий комітет з 20-ох людей, які утворили український генеральний штаб.

Навожу головніші ухвали з'їзду:

„Перший український військовий з'їзд постановляє: беручи на увагу з одного боку, а) що принята за старого режиму система формування війська із різних національностей оперта на недемократичному принципі і зв'язана з цілковито даремною розтратаю народніх грошей та з розбиттям моральних сил національностей; з другого боку, б) беручи на увагу, що утомлені трилітньою війною армії на фронті не мають вже давньої бойової сили, що падає дисципліна і дух відпорности, що через це справі оборони загрожувє велика небезпека,—український військовий з'їзд признає необхідним якомога швидше розпочати боротьбу з таким упадком духової і реальної сили армії. Одним із наймогутніших засобів для піднесення духа армії,

для зв'язання окремих військових частей в одноцільне, могутнє тіло,—з'їзд признає негайну націоналізацію армії на національно-територіяльній основі. Зокрема з'їзд визнає необхідність української національної армії. З тою метою з'їзд поставовляє:

а) Що в існуючих військових одиницях в тилових частях всіх українців-військових, так офіцерів, як і жовнірів, треба негайно виділити в окремі часті.

б) В військових одиницях на фронті вилучення повинно відбуватися поступенно, в залежности од тактичних та інших воєнних умов, на стільки, на скільки таке виділювання не буде вносити дезорганізації на фронті.

Щож до фльоти, то з'їзд з тих самих мотивів вважає можливим і необхідним:

а) В Балтійській фльоті скомплектувати де які кораблі виключно із команд української народности.

б) Відносно Чорноморської фльоти, то зваживши ту обставину, що ця фльота складається в теперішню хвилю в величезній більшості із українців, з'їзд вважає необхідним доповняти її з цього часу виключно українцями.

Постанови військового з'їзду, разом з резолюціями українського національного з'їзду, які я вище приводив, можна вважати національним українським програмом, що об'єднує всі поступові і соціалістичні течії, на яких опірається Українська Центральна Рада.

Я зовсім не згадував про ті дуже глибокі та широкі стихійні форми українського національного руху, що проявилися в організації великого числа товариств і спілок, але моїм завданням не було давати повного нарису українського національного руху в перші три місяці революції. Я хотів тільки вказати на ті демократичні підвалини, на яких опірається український рух, а з другого боку—на чисто імперіялістичне становище, суперечне з всяким елементарним демократизмом, яке виявили що до нас вищі Петроградські сфери та інші противники українського руху. Головна мета моєї брошури—задзвонити в дзвін на сполох, і закричати яко мога голосніше, що політика, котра ведеться по тих підручниках, які

нові міністри знайшли в архівах своїх міністерств, провадити державу найкоротшим шляхом до руїни, у пропасть.

І ця політика зовсім не випадкова, але докладно намічена, систематична. Вона є систематичною помилкою. Відношення соціалістично-імперіалістичних кругів до маленьких націй зовсім бездоганне, згадаймо хоч би подорож д. Керенського і Брешко-Брешковської до естонців. Але до націй більших і сильніших, що мають не тільки свої думки, але й можуть переводити в життя свої постанови, не ждучи милостини з Петербурзького стола,—відношення цілком инше. Ось, наприклад, епічний уривок з промови, яку сказав Керенський 9 травня в Гельсінгфорсі на раді депутатів армії і фльоти (подаю за П. Т. А.): „Тут, в Фінляндії (**міністер підносить голос**), нам особливо треба бути обережними, бо нашу великодушність і нашу любов не самі лише німці можуть зрозуміти, як німці безсилля (Оплески. Оклики: „правда“!). Революція—це творчість, це—сила. Нехай не думає ніхто, що російський революційний нарід слабший від старого царизму, що з ним можна не лічитися. Ні, ви будете лічитися! (**Гучні оплески**)“.

Коли боги бажають кого небудь погубити, то відбирають йому розум. З повищих слів видно виразно, що богам остаточно забажалось знищити імперіалізм.

5. Місцеві органи червоного імперіалізму.

Сельська людність на Україні складається майже виключно із українців, але за те в містах тільки в рідких випадках українці творять більшість населення. Звичайно, вони там складають меншість, інколи навіть значну меншість. Менше-більше таку саму картину ми бачимо в Литві, Польщі, Латвії,—взагалі у всіх чужонародніх краях бувшої російської імперії. Це гидке з'явище—вислід двох великих злочинів царського уряду: політики обмоскалювання та запровадження межі єврейської осілості. Обмосковлювання штучно насаджувало на окраїнах держави московську людність—урядників, учителів, купців, конторщиків, посередників, офіцерів, поліцію і ин., здебільше інтелігенцію, бюрократію і дрібну буржуазію.

Межа осілости загородила євреям вхід до села, не дозволяла їм рівномірно розміщуватися серед місцевого населення і штучно скупляла їх по містах. Таким чином, міста зробилися чужими, галапасними, а инколи і ворожими острівцями, що вирости серед однороднього селянського моря. Царська система відбування військової служби,—за якої українці служили на півночі, москвичі на Україні, латиські в Сибіру, а сибіряки в Польщі,—ще більше зміцнювала русифікацію, заповнюючи українські землі чужонародними військами*).

Револуція віддала з початку Росію в руки городів. Селяне не брали майже ніякої участі в утворенню нової, олігархичної влади, яку захопили в свої руки виконавчі комітети громадських організацій, перш усього—ради військових і робітничих депутатів. На скільки Петроградська рада робітничих і військових депутатів уявляє з себе організацію самовільну і чужу для народів Росії, незгідну з демократичними принципами (через те, що вона не знаходиться під контролею тих народів, долею яких вона управляє, що, як всяка диктатура, котиться по похилій площі до нетерпимої тиранії), на стільки теж місцеві ради робітничих і військових депутатів являються самовільними організаціями, що ворожо відносяться до місцевого населення. Селянин із тих організацій виганяється (з Київського „обласного“ з'їзду селянських депутатів, в числі 200 чоловік, прямо вигнано), а його національні домагання зустрічають дуже вороже відношення, яке доходить, як це ми бачили, до погроз штиками**). Виконавчі комітети громадських організацій, що заклалися в багатьох городах, грають більш-менш таку саму роль, тільки в більше

*) Ця брошура вже була в друку, коли в „Кіевской Мысли“ з 1-го червня 1917 р. появилася примітка такого змісту: „Грошевий додаток за обрусеніє. На основі законів 1869 і 1886 років урядники московського походження, що були на службі в південно-західньому краї, одержували додатки до жаловання „за обрусеніє“. З огляду на зміну умов політичного життя, вважаючи, що згадані додатки втратили свою силу, попечитель шкільної округи М. Василенко розпочав робити заходи в міністерстві просвіти, щоб скасовано згадані „прибавки“ і замінено їх загальними додатками на „дорожнечу“.

**) Ці нещасні „штики“,—це, просто кажучи, якийсь психоз теперішніх офіційних і неофіційних керманців державного корабля. Всі вони забувають, що Микола Романів, сидючи на штиках, досидівся до Петропавлівської кріпості, і не жаліючи ще кволого організму „демократичної республіки“, намагаються посадити її на увільнене місце.

скромних, позакулісових формах, тому, що вони підлягають радам робітничих і військових депутатів.

Місцева національність не бере в тих організаціях майже ніякої участі, а окремі її представники входять в ці організації на власний страх і ризик; за те вона діяльно організує свої сили довкола своїх власних національних осередків.

Таким чином, ми маємо по давньому величезну сіть організацій імперіялістів-русифікаторів, що, мов павук, обмотали всі національності Росії і намагаються удержати їх міцно стисненими в старі імперіялістичні рямці.

До чого доведе таке нестерпне становище, не важко збагнути.

6. Ескамотована революція.

Отже, три роки від початку світової війни, якої наслідком буде безсумнівна смерть всесвітнього імперіялізму, розбиті, виснажені, зруйновані і знеможені імперії обох воюючих сторін все ще вагаються чесно, одверто і категорично відректися від усвяченого законом міжнародного розбишацтва, а три місяці від початку революції, спричиненої божевільними вчинками самоволі російського імперіялізму, якої безсумнівним, а може й самотнім наслідком буде його упадок, великоруські демократи все ще вагаються чесно, одверто, без задньої думки відректися від „права“ пануючої нації визискувати інші нації і бути керманичем їхньої долі.

За царя Миколи, доля народів Росії залежала від забаганок міністрів, якими кермувала рада об'єднаного дворянства та відділи і підвідділи „союза русскаго народа“.

В новій імперії, доля національностей залежить од забаганок міністрів, якими кермують ради військових і робітничих депутатів та краєві і губерніяльні організації російської партії соціал-демократів та соціалістів-революціонерів.

Давнійше народи Росії були обов'язані достарчати Петроградіві військо для його потреб і гроші на його розходи, не маючи найменшого права забирати голос в справі призначення тих салдатів і тих грошей; тепер

вони сповняють ті ж самі обов'язки, не маючи теж тих самих прав.

Давнійше вони мусіли покірно коритися чужій владі, не ними вибраній, перед ними не відповідальній, яка змінювалася залежно від примхів петроградської погоди. Тепер з того боку нічого не змінилося.

Передше все і всіх повинно було приноситися в жертву містичному „общему отечеству“, під якого паспортом жив імперіялізм пануючої нації. І ця вимога лишилася ще й досі.

Давнійше всякий порив пригніченої, ограбленої нації до визволення викликавав з боку царських наймитів грізні оклики і погрози військовими „розправами“, а тепер такі самі оклики можна почути з уст міністрів-соціалістів.

І перше бували періоди, коли захитана влада імперії на багато справ дивилася крізь пальці, відкладаючи порахунки до більше пригожої хвилі (так було в 1904—5 роках), і тепер влада імперії змушена в безсильному гніві стискати кулаки і мовчати, сподіваючись порухатися при першій нагоді („нѣтъ, вы посчитаетесь“!)

Так, так, все лишилося по давньому, все, до найменших дрібниць, не виключаючи „образного“ лексикону Держиморди. Імперіялізм тільки змінив трьохбарвний прапор на червоний, але тягар його від цього не став легший.

І вихід з неволі на вільний простір національного життя лишається теж давній—**революція**. Лютнева революція задержалася, бо вона застала народи непідготовленими і неузброєними. Але підчас цієї перерви зовсім виразно з'ясувалася і анархія в центрі, де імперська власть, не маючи опори в державі, іде на шнурочку петроградської юрби, і дорога до визволення народів Росії. Піднімається нова революційна хвиля, яка змете останки трону Романових і навіки розвіє прокляту мару російського імперіялізму, а на його руїнах збудується справжня демократична вільна спілка рівноправних народів—**конфедерація**.

І. Маєвський.

Київ. Червень, 1917.

Львівська державна
наукова бібліотека

№

6009

"тзілвдэдэфноу."

0,48 (1986)

РА 6009 у

ВИДАВНИЦТВО „КОНФЕДЕРАЛ

Київ. Педагогічний Музей. В. Володимирська, 4

1. *Й. Маєвський.*—**Червоний Імперіялізм**, ч. I.—По шляху контр-революції ціна 2
2. *Й. Маєвський.*—**Федералізм** . . . ціна 25 коп.
3. *Й. Маєвський.*—**Загальноросійські Установчі Збори** . . . ціна 10 коп.
4. *Й. Маєвський.*—**Федерація і Конфедерація** . . . ціна 10 коп.

ДРУКУЄТЬСЯ:

Червоний Імперіялізм, част. II.—По старому кривавому шляху.

Приймаються паєві вкладки на видавництво великої щоденної газети

„Конфедераліст“

„Конфедераліст“ буде обстоювати інтереси **революційного соціалізму** та **конфедерації народів Росії**—Недільні числа будуть друкуватися **російською мовою** і будуть містити огляд українського та федералістичного руху за тиждень.—Паєва вкладка виносить—24 карбованців; скількість паїв для кожного члена товариства необмежена. Гроші прохаємо висилати на адресу: Київ, Союзбанк. (В тексті зазначити: Біжучий рахунок № 1435 І. Маєвського, упорядчика „Конфедераліста“).

9318
06
ЕКА „КОНФЕДЕРАЛІСТА“. № 1.

Й. МАЄВСЬКИЙ.

Червоний Імперіялізм

Частина I.—По шляху контр-революції.

Ціна 25 коп.

ВИДАВНИЦТВО „КОНФЕД
Київ. Педаго